

Representantforslag 165 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar Jarle Grimstad

Dokument 8:165 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Henning Skumsvoll og Oskar Jarle Grimstad om å gjøre støtteordning for energieffektiviseringstiltak teknologinøytral

Til Stortinget

Bakgrunn

Energibruk i bygg utgjør om lag 40 pst. av Europas totale energiforbruk. I Norge står bygg for 36 pst. av det totale energiforbruket og 53 pst. av det stasjonære energiforbruket. Den norske bygningsmassen bruker totalt 82 TWh/år, hvorav 47 TWh i boliger og 35 TWh i næringsbygg. Allikevel er Norge, som eneste land i Europa, uten klare målsettinger for energisparing. Norge har heller ikke entydige tall på potensialet for energisparing, men ulike rapporter anslår et potensial i størrelsesordenen 10–18 pst. for bygninger i Norge, totalt mellom 8–14 TWh. Selv med en viss usikkerhet knyttet til sparepotensialet, viser det at det tekniske og økonomiske potensialet for energieffektivisering i Norge er betydelig.

Lavenergiutvalget overleverte sin rapport til olje- og energiminister Terje Riis-Johansen i juni 2009. Utvalget foreslo en halvering av energibruken i bygg innen 2040 og 20 pst. reduksjon av energibruken i industrien innen 2020.

Forslagsstillerne er av den oppfatning at energiresurser må brukes mest mulig effektivt og rasjonelt. Det må være et mål at man gjennomfører tiltak som er lønnsomme og har god effekt. Det er lite hensiktsmessig å gjennomføre tiltak som koster mer enn de sparer.

Gjennom fornuftige tiltak innen energieffektivisering kan energibruken reduseres uten nevneverdige

endringer i ytelse eller komfort. Dette vil frigjøre ressurser, og ha positive økonomiske effekter for både private, offentlige og kommersielle aktører. De senere år viser også at man stadig oftere er avhengig av kraftimport fra andre land for å dekke eget kraftbehov. En mer effektiv bruk av den energien man produserer, vil bidra til at innenlands produksjon blir mer i samsvar med forbruk. Også det internasjonale energibyrået peker på energieffektivisering som et viktig virkemiddel for å nå klima- og energimål.

Det er tilsynelatende generell politisk enighet om å satse på energieffektivisering. Allikevel ser dette ut til tidvis å komme i konflikt med andre politiske ønsker om en energiomlegging fra strøm til alternative energibærere og/eller -kilder. For eksempel ønsker regjeringen storstilt satsing på fjernvarmeutbygging, samtidig som klimaforliket tilsier at passivhus skal være standarden fra 2020, hvor behov for tilført energi blir minimalt. I forslag til nye TEK-forskrifter ønsker man å fase ut elektrisitetsbruk, til tross for Norges Vassdrags- og energidirektorats (NVE) faglige innsigelser om at strøm basert på vann og vind både er rent og effektivt. Tilsvarende ser man i arbeidet med energimerkeordningen, hvor konflikten mellom strøm og biovarme skaper politiske utfordringer. Forslagsstillerne er opptatt av at fokus på energiomlegging ikke skal gå på bekostning av energieffektivisering.

Enova er myndighetenes organ for å fremme miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon i Norge. Enova har mange støtteprogrammer, men når det gjelder energieffektivisering, er det i realiteten kun prosjekter/bygg som har et forbruk på over 500 000 kWh, som får støtte til energieffektiviseringstiltak. Det betyr at de fleste private husholdninger faller utenom. Det eneste unntaket er styringsystem for strømforbruk som alle kan søke støtte til. Resten av Enovas tiltak overfor husholdninger er

ikke rettet mot el. Etterisolering er for eksempel ikke omfattet av et støttesystem for energieffektivisering. Når det gjelder varmepumper, er det dyrere løsninger som gis støtte, mens de tiltak folk flest har råd til, står uten noen incentiver fra Enova.

Forslagsstillerne er opptatt av at offentlige midler skal brukes på en rasjonell måte. Hvis det skal gis støtte av det offentlige til energieffektiviseringstiltak, er det viktig at de mest lønnsomme tiltakene gjennomføres først. Forslagsstillerne mener en teknologinøytral tilnærming er beste oppsett for et støttesystem.

Myndighetenes målsetting med stimulans til energisparing bør ikke primært være å hjelpe frem utvalgte teknologier, men å sikre at man når overordnede målsettinger. Da må ulike kommersielle løsninger få konkurrere på like vilkår. Dersom det politiske formålet er å støtte utviklingen av nye teknologiske løsninger, bør man bruke andre virkemidler til dette.

Forslagsstillerne vil understreke at Stortinget og regjeringen har valgt en slik teknologinøytral tilnærming til fornybar energi gjennom ordningen med grønne sertifikater. Tilnærmingen for støtte til energieffektivisering har derimot basert seg på andre prinsipper, hvor man gir støtte til teknologier som er spesielt kostbare og/eller umodne i markedet.

Forslagsstillerne merker seg at denne holdningen nå er i endring. Stadig flere stortingsrepresentanter forsvare en ordning med hvite sertifikater for energisparing. En slik ordning er teknologinøytral. I tillegg tok Arbeiderpartiet, på åpningskonferansen til Eliaden i mai 2010, til orde for teknologinøytrale ordninger for energieffektivisering. Dette er nye toner, og legger grunnlag for nye signaler fra Stortinget. Slike signaler ønsker forslagsstillerne å få frem gjennom Stortingets behandling av dette forslaget.

Andre land har ulike tilnærminger til energieffektivisering. Flere land som Belgia, Danmark, Frankrike, Italia og Nederland har innført såkalte hvite sertifikater.

En tilsvarende ordning er ikke utredet i Norge, men flere organer har tatt til orde for en slik utredning. Hvite sertifikater er et energipolitisk virkemiddel, hvis formål er å stimulere til energieffektivisering. Det oppnår man gjennom at myndighetene pålegger definerte aktører å gjennomføre eller finansiere energisparetiltak. Tiltakene gjennomføres vanligvis hos

sluttbruker. Etter gjennomført tiltak utstedes et bevis, et hvitt sertifikat, til aktøren, og ved årets slutt vil beholdningen med sertifikater vise om man har oppfylt de besparelsene som ble pålagt aktøren. Ved at innfrielse av mål om energisparing overlates til markedsaktørene, forventes det en høyere kostnadseffektivitet enn ved tradisjonelle investeringsstøtte- og avgiftsordninger. Sverige og USA innfører nå skattefradrag for energieffektivisering i egen bolig (fra 2011) – en type «energifunn», hvor energieffektivisering blir premiert over skatteseddelen. I tillegg vedtok EU i 2006 energitjenestedirektivet. Dette direktivet har til hensikt å fjerne barrierer, bedre informasjonstilgangen, skape incentiver for selskaper til å tilby energitjenester, lage programmer for å øke energieffektiviteten, samt gjennomføre andre virkemidler.

Ved en innføring av grønne sertifikater fra 2012 vil Enovas rolle bli endret. Midler som i dag brukes til å støtte fornybar energiproduksjon, vil anvendes til andre formål. Energieffektivisering vil være et naturlig satsingsområde. Det er viktig at en ordning med støtte til energieffektivisering blir så bred som mulig. I høringsrunden til regjeringens miljøhandlingsplan for bustad- og byggsektoren kom blant andre følgende innspill fra Norsk Teknologi:

«Teknologinøytralitet i konsesjonsbehandling og støtteordninger vil sikre god innovasjon på tvers av bransjer og faggrenser, og god konkurranse i markedet.»

Forslagsstillerne mener det er viktig med en bred tilnærming til energieffektivisering, og at en best mulig utnyttelse av samfunnets ressurser oppnås gjennom en teknologinøytral støtteordning til energieffektiviseringstiltak.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende:

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget om å gjøre en støtteordning for energieffektiviseringstiltak teknologinøytral.

17. juni 2010